

Abonamentul

Pentru monarhie:

Pe an 6 fl., $\frac{1}{2}$ an
3 fl., $\frac{3}{4}$ an 1 fl. 50 cr.

Pentru străinătate:

Pe 1 an 18 frcs., $\frac{1}{2}$
an 9 frcs., $\frac{3}{4}$ an
4 frcs. 50 cm.

Fóea apare în fie care
Sâmbătă.

Unitatea

Fóe bisericéscă-politică.

Insertiuni

Un şir garmond:
o dată 7 cr., a dóua órá
6 cr., a treia órá 5 cr.,
şi de fiesce care publi-
caţiune timbru de 30 cr.

Tot ce privesce fóea,
să se adreseze la »Re-
dactiunea şi Admini-
straţiunea Unirii»
în
Blaş.

Anul VIII.

Blaş 12 Februariu 1898.

Numéru 6.

Ajutoriu de stat al confesiunilor.

Am avé deci proiectul de lege anunţat cu mare svon despre întregirea venitelor parohiale ale confesiunilor. Pastorii protestanţi, parochii neuniţi şi rabinii îşi capătă congrua de la stat, şi-o capătă cu mult mai curénd de cât preoţii catolici, la cari în restimp de dóue zeci de ani nici măcar conscrierea nu au putut să o termineze, pentru că nu au vrut, să o termineze, şi chiar şi cu conscrierea cea mai de pe urmă se necăjesc acum de un an şi jumătate, şi numai după aceea urméză necasul cel mai mare, procurarea sumei de lipsă. —

Catolicii în sensul §-lui 1 se scot de sub dispuseţiunile acestui proiect, de óre ce după părerea guvernului între biserica catolică şi între stat există raport deosebit de drept, ceea ce însemnă, că dacă statul dă din contribuţia tuturor civilor spre scopuri religioase, atunci dă confesiunilor, érá când e vorba de congrua preoţilor catolici, atunci transpune sarcinile pe fondul religionar şi pe fondul de congruă, ceea ce e tot una cu impunerea de contribuţie pe corul episcopesc şi pe beneficiaţii mai mari. Adevérat că promite îngrijire de aceea, ca până când se va realiza regularea acésta, erarul să dea sumele de lipsă, dară când şi cum, cu privire la acésta, motivarea nu spune nimica sigur.

După părerea guvernului pe noi pe catolici proiectul acesta ne împórtă numai întru atâta, întru cât noi încă concurgem cu contribuţia noastră comună la umplerea erarului, de unde pastorii confesiunilor primesc întregirea venitelor sale, érá mai de parte să aşteptăm porumbul fript, să aşteptăm, până când iubirea creştinéscă va pătrunde întru atâta inimile celor de la oblăduire, cât şi preoţimea catolică să capete sub titlul de ajutoriu de stat nisce sfărmituri diu prânzurile protestanţilor.

Căci aceea, că acest proiect s'a făcut numai în favorul protestanţilor, o destăinuiesc §. 9, care pe temeiul unor acuse ridicate în chip de tot general hotăresce, când subtrage guvernul ajutoriu, rezervându-şi dreptul de a judeca asupra delictului moral al parochilor şi asupra purtării lor contrare statului, şi că să-şi valideze voinţa sa proprie chiar şi atunci, când auctoritatea bisericéscă superióră în viaţa morală şi în patriotismul preotului provéduť cu ajutoriu nu găsesce nici o

faptă, carea să se pótă pedepsi în sensul canónelor. Vor avé deci trecere notarii, pretorii şi fişpanii denunţanţi. Sermanul preot neunit nu va puté să bea nici un pahăruť în veselie așa, cât prin acésta să nu se dea în mâinile notariului comunal, nu va puté să rostéscă critică asupra politicii guvernului fără de a-şi risca prin acésta ajutoriu de stat. În ministeriu vor înființa o secțiune polițială-morală și politică spre a controla pe parochii. Numai calvinistii vor puté să se bucure, pe ei, de cum va nu-i vor denunța credincioşii proprii, nu-i va controla nimeni, cei 1206 pastori reformați vor puté să pipe fără de nici o grije, acestora singuraticilor nici nu le va împărți statul însu-și ajutoriu, ci însă-și confesiunea va primi și va împărți competența de o jumătate de milion.

Față cu arhierii greco-orientali proiectul cuprinde în lege neîncrederea cea mai mare, când presupune despre ei, că lasă neosindiți pe preoții săi chiar și în cazul, când acusa e întemeiată, și acestora statul le subtrage ajutoriu chiar și după sentența disciplinară achitătoare, prin urmare statul supracensuréză afacerile disciplinare ale preoțimii greco-orientale și pedepsește și atunci, când auctoritatea bisericéscă competentă în sentența sa disciplinară a declarat acusa de neîntemeiată. Acésta e o absurditate așa de mare, un amestec așa de nedrept în guvernarea internă a bisericii asigurate cu autonomie, cât ar védi o lipsă mare de conștiință de sine, dacă preoții confesiunilor ar suplica pentru ajutoriu de stat. Ce înfricoșată deprindere politică de justiție va fi aceea, când în numele statului vor pedepsi sub titlul de conduită contrară statului ómeni de aceia, pe cari judecătoria nu i-a osindit, n'a putut să-i osindéscă, pe cari propria lor superioritate disciplinară i-a achitat. Ásta e tribunalul secret venețian în ediție nouă. Acolo e senatul, aci judecătóri, cari rămân cunoscuți, judecă despre moralitatea și patriotismul acusatului, și acesta nu póté nici măcar să se apere, căci dórá în conștiință nici nu ar fi iertat, să se dea ascultare denunțanților secreți, după ce auctoritatea bisericéscă competentă l-a declarat de nevinovat.

E limpede, că singurul scop al proiectului e, ca pe protestanți să-i premieze, érá pe greco-orientali să-i supună puterii guvernului. El e deci întru adevér continuarea politicii bisericéscă, persecutarea unei biserici și

favor pe sama acelor confesiuni, cari prin guvernele liberale fac serviciu politicii sale proprii, intereselor sale proprii: pe sama protestanților.

Pe lângă momentul acesta politic mai póté să fie vorba numai despre sarcina cea mare, care o impune acest proiect erarului. Înse, — și acésta e cauza, că pe când prin politica bisericéscă au osebit religiunea de la stat, prin proiectul acesta éráși le legă de olaltă, dar așa, că de acum înainte statul apasă mâna sa pe parochii tuturor confesiunilor sêrace. Trei mișese sute de ómeni inteligenți se prind érá în jug, se subordineză puterii politice, carea scie fórté bine chipul, cum are să prindă în mreja sa tóte straturile societății.

Parochii ai diferitelor confesiuni, cari sînteți neatîrnători, spuneți cu bărbăție părerea vóstră, vé luptați în chip credincios pentru principiile vóstre, vóne v'au croit cu acest proiect un mijloc de silire. Căpétați deci haînă, dară perdeți dreptul vostru de acțiune liberă. Din contribuția tuturor civilor daú ajutoriu, dar pentru aceea guvernul totuși dispune cu drept nețermurit, ba chiar și în contra auctorităților bisericéscă competente. Estradaú pe acești parochii micilor tirani sâtenesci, notarilor și pretorilor, îndemná la denunțare pe inimicii personali, cu un cuvînt sistemul liberal aruncă în chip minunat rețeaua sa preste sermanii parochii ai confesiunilor, pe cari nu-i compătimim numai din cauza, că marea lor parte au dus-o în tabăra bisericéscă politică radicală ura asupra catolicilor, și acuma guvernul aruncă bilț în grumazii lor, le íea neatîrnarea.

De o cam dată ajungă atâta. După ce nóue catolicilor ne rămâne numai cârjea de cerșitoriu, avem cu o causă mai mult de a urgita terminarea regulării congruei. Pázitorii Sionului sînt episcopii, ei au, să apere preoțimea catolică, ca ajutoriu de stat promis pentru congruă, dară până acuma încă nehotărît, să nu fie și la noi prețul sufletului, pe cum va fi la confesiuni.

„Magyar Állam.“

Proiect de lege

despre întregirea venitelor parohiale ale acatolicilor.

§. 1. *Întregirea venitului (congruei) parochilor de rit latin, grecesc și armenesc aflându-se în stadiul regulării, până când nu va urma*

această regulare, pentru întregirea provisorie a venitului acestor parochii aflători în cele mai restrinse condițiuni materiale legislațiunea va lua în budgetul statului o sumă deosebită corespunzătoare.

§. 2. Venitul stațiilor parochiale sistemisate deja până la 1 Ianuarie 1898 a celor alalte confesiuni legalmente recepte se întregesc până la 800, respective 400 fl. anual în sarcina casei statului, și guvernul se îndrumă la ducerea în deplinire a acestei hotărâri în modul și timpul satorit în legea de față.

Venitul stațiilor parochiale nouă numai atunci se întregesc până la suma anuală de 800, respective 400 fl., dacă ministrul de culte și instrucțiunea publică pe baza reprezentațiunii confesiunii respective află motivată sistemizarea stațiunii nouă.

§. 3. Pentru a pute beneficia de întregirea venitului satorit în §. 2., parochii pe lângă arătarea datelor necesare, în decursul unui an de la intrarea în vigoare a acestei legi pot recurge pe calea Ordinariatului confesional concernent, respective pe calea antistiei comunei bisericesci la ministrul de culte și instrucțiunea publică.

Stațiunea parochială sistemisată deja înainte de 1 Ianuarie 1898, care nu a fost insinuată în decursul acestui unic an, nu se poate împărtași în întregirea venitului, cu excepțiunea casului, când insinuarea nu s'a făcut din cauza, că preotul aplicat faptice neavând calificațiunea prescrisă în §. 3., nu a putut conta la întregirea până la 800 fl., și venitul lui a trecut preste cele 400 fl., ce-i compet.

Datele subministrare până acuma pentru arătarea venitelor parochiale întru atâta se pot lua în considerare, întru cât ministrul de culte și instrucțiunea publică va afla de bine a le primi.

§. 4. La întregirea venitului său până la suma de 800 fl. numai acel paroch are titlu de drept, care adevărește, că după terminarea celor 8 clase a școlilor medii din patrie a studiat cel puțin în decurs de 3 ani științele teologice la vre un institut teologic ca ascultător public ori ca privatist și în cazul din urmă a depus examen la vre un institut teologic, mai de parte, că din partea confesiunii sale a primit calificațiune parochială în regulă.

§. 5. Venitul parochului, care nu adevărește calificațiunea prescrisă în §. 4. se întregesc numai până la 400 fl.

Dacă înse un ast fel de paroch dovedesc mai târziu calificațiunea amintită, de la ziua dovedirii începând venitul lui se va întregi până la 800 fl.

Împrejurarea, că posesorul unei stațiuni parochiale provădute cu ore care întregire de venit, s'a bucurat de o întregire până la 800 fl. ori până la 400 fl., față de urmașul aceluia nu se poate lua în considerare; în privința acesta tot de una calificațiunea prescrisă în §. 4 va fi dătătoare de măsură.

§. 6. Atât la întregirea venitului până la 800, cât și la cea până la 400 fl. numai atari parochii au titlu de drept, cari adevăresc, că sînt cetățeni ai statului magiar.

§. 7. Nu se poate împărtași în întregirea venitului, și dacă s'a împărtașit, o perde un atare paroch, care:

a) prinsentintă judecătorei penale ridicată la valoare de drept a fost condamnat la perderea oficiului ca pedepsă secundară, de la

ridicarea la valoare de drept a sentinței judecătorești în decursul perderii oficiului;

b) care comite delict moral grav, nevrednic de poziția sa, sau dovedesc ținută potrivnică statului și din cauza acesta a fost condamnat prin sentință de judecătoreie penală ori pe cale disciplinară, întru cât judecătoria l-a judecat la perderea libertății, în decursul pedepsei perderii libertății și de la terminarea pedepsei, ori de la ridicarea la valoare de drept a sentinței judecătorești ori a hotărârii disciplinare, respective în decurs de 3 ani începând de la ziua datului deciziunii ministeriale amintite în §. 9.

Dacă înse parochul condamnat deja conform punctului b) a acestui §., în decursul celor trei ani amintiți acolo, ori după aceea a fost condamnat din nou prin sentință judecătorească penală ori hotărâre disciplinară pentru delictul moral amintit în punctul b), ori pentru ținută contrară statului, pentru persoana sa perde de tot întregirea de venit începând de la termenul notat în alineatul al treilea al acestui capitol.

Ce este a se privi ca contrar statului, se statorosește prin alineatul ultim al §-lui 13 din art. de lege XXVI din 1893.

§. 8. Dacă pentru întregirea venitului suplică pe calea auctorității sale competente la ministrul de culte și instrucțiunea publică ast fel de paroch, față de care conform punctului b) a §-lui 7. se poate face excepțiune pentru delict moral, ori pentru ținută contrară statului, ministrul de culte și instrucțiunea publică provădă auctoritatea confesională concernentă la introducerea cercetării disciplinare, — la cas dacă aceea încă n'a adus hotărâre pe cale disciplinară, — și în ast fel de cas lăa dispozițiune pentru conferirea ori denegarea întregirii venitului după terminarea cercetării, și după ce i-s'a adus la cunoștință rezultatul.

§. 9. Dacă împotriva parochului provădut cu întregire de venit se ridică la ministrul de culte și instrucțiunea publică acasă întemeiată din cauză de delict moral ori ținută contrară statului, ministrul de culte și instrucțiunea publică este dator a provoca auctoritatea confesională concernentă a introduce cercetarea disciplinară.

Dacă auctoritatea confesională, de și provocată, n'a făcut cercetarea disciplinară împotriva parochului respectiv, ministrul de culte și instrucțiunea publică după expirarea alor trei luni calculate de la admanuarea provocării, decide asupra detragerii sumei de întregire.

Dacă sentința disciplinară a auctorității confesionale îl lasă pe respectivul paroch în postul său, cu toate că acasa a fost întemeiată: ministrul de culte și instrucțiunea publică are drept pe baza datelor, ce-i sta la dispozițiune, a detrage întregirea de venit conform dispozițiilor cuprinse în pct. b) al §-lui 7.

Hotărârea ministerială, care pronunță detragera întregirii de venit, nu poate atinge alte dispozițiuni ale sentinței disciplinare a auctorității confesionale concernente.

§. 10. Întregirea venitului parochial se efectuează în decurs de 9 ani în sarcina dotațiunii luate în budgetul statului spre acest scop, și a nume, în decursul celor dintâii trei ani gradat întregirea venitului tuturor parochilor amintiți în §. 2. la 600 fl., respective la 300 fl., în cei alalți 6 ani gradat la 800, respective la 400 fl.

§. 11. În scopul satoririi întregirii venitului la fasionarea venitelor și a speselor următoarele principii sînt dătătoare de direcțiune:

I. Venitele, ce sînt a se computa:

1. Arînda proprietății de pămînt după contractul de esarîndare, sau dacă se administreză în regie proprie după media arîndilor de pe cel din urmă cinci ani (1893—1897) obișnuite în localitate sau în ținutul acela pentru pămînt de asemenea calitate.

Casa de locuit, curtea și grădina (acesta din urmă înse numai până la 1¹/₂ juger catastral) trebuie trecute cu vederea.

2. Venitul curat al edificiilor de închiriat și a părților de edificiu, ce rămâne după subtragerea speselor de susținere satorite prin legile de dare.

3. Drepturile și îndreptățirile, cari aduc folos, cum și întreprinderi industriale, pe cum ținerea de móră, ferdela de la móră, pescuitul, dreptul de lemnărit, dreptul la ghindă, vamă de pod scl. după contractul de esarendare, sau pe baza documentului auctorității publice, prin care se dovedesc media celor din urmă cinci ani (1893—1897).

4. Venitul, ce incurge din prestațiunile îndeplinite în fie care an imediat prin credincioși, sau prin comuna bisericescă, cum și prin patron în bani, în naturale, în lucru cu palma sau cu carul.

Valoarea prestațiunilor în naturale și lucru o statorosește în mod corespunzător împrejurărilor locale după media celor din urmă 5 ani (1893—1897) după ascultarea auctorităților confesionale organele auctorităților publice, și partea 1/6 a venitului ast fel satorit este a se subtrage pe titlul speselor de incassare.

Acastă dispozițiune se poate trece cu vederea cu ocaziunea regulării dintâii într'atâta, întru cât ministrul de culte și instrucțiunea publică înainte de a intra legea în vigoare află de bine a primi datele de prețuire înaintate pe lângă aprobarea auctorităților confesionale.

Satorirea valorii prestațiunilor în naturale și lucru sună tot de una numai pe 10 ani, și după expirarea acestora este a se face o nouă satorire.

5. Venitul, ce incurge din taxele stolare de botez și înmormîntare, cum și din taxele, ce se pot pretinde pe baza usului preste tot pentru funcțiunile bisericesci (s. p. banii, ce se adună la sfîntirea caselor), care venit îl statorosește și adevărește auctoritatea bisericescă pe baza mediei celor din urmă cinci ani (1893—1897). Taxele stolare pentru cununii nu pot fi computate.

6. Stipendiile misale, venitul din camelele fundațiunilor lăsate pentru sevârșirea funcțiunilor aparținătoare cultului divin, cum și din alte fundațiuni.

În viitor acest venit numai atunci se va pute computa, când literalele fundamentale nu vor opri computarea.

7. Venitul, ce-l trage din cassa comunei (orașului) politice, din fondul diecesan ori din ori ce alt fond sub titlu de întregire a congruei, de ajutor permanent, de ținerea calului ori sub ori ce alt titlu.

8. Escedentul de venit al averii bisericesci din loc, întru cât acela este a se folosi pentru dotarea parochului după regulile în vigoare.

II. Erogiuni, ce se pot subtrage:

1. Sarcinile publice de stat, comitatense, comunale și altele eiectate pe baza legii

asupra venitelor, de cari beneficiază parochul, mai de parte speșele pentru regularea apelor, cum și taxele anuale regulate, ce sînt a se plăti la fondurile regnicolare și diecesane viduo-orfanale și de pensie și la alte fonduri.

2. Solvirile, cari pe baza ôre cărui obligămînt împovorează venitul parochial, pe cum prevederea capelanului (capelanilor), amortisarea împrumuturilor luate pe imobile, adansul pentru ținerea calului și speșele de căraușie.

Pentru ținerea capelanului, de cap nu se pôte computa mai mult de 250 fl.; sub titlu de adans pentru ținerea calului și de speșe de căraușie nu se pôte subtrage mai mult de 200 fl.

3. Venitul acelor fundațiuni misale și de cult divin, a căror mise și funcțiuni parochul este silit a le ceda altora spre a le îndeplini. Numărul miselor și al altor funcțiuni de cult divin, ce se pot îndeplini, îl adevăreșce și stătoresce ordinariatul diecesan (episcopul).

Dar nu se pot subtrage speșele, ce se țin de prevederea persônel proprii, (de economia cășii,) nici speșele împreunate cu administrarea moșiei, cum nici erogațiunile provenite din ținerea edificiilor parochiale în stare bună.

§. 12. Modalitățile fasionării și dovedirii venitelor și speșelor le stătoresce după ascultarea părerii auctorităților confesionale ministrul de culte și instrucțiunea publică pe calea ordinațiunilor.

§. 13. Ministrului de culte și instrucțiunea publică îi stă în drept a cerca, să se convingă și pe calea organelor administrative despre corectitatea datelor comunicate de confesiuni.

Dacă în decursul controlării ori mai târziu s'ar afla, că parochul sciind a fasionat fals vre o erogațiune neesistentă, ast fel de paroch, cât timp rămâne în stațiunea parochială, în care a făcut fasionarea falsă, își perde dreptul la întregirea venitului.

Dacă alte persône oficiose responsabile pentru corectitatea fasionării sciind estradau adevărită falsă, sînt a se pedepsi cu mulctă în bani corăspundătoare mărimii daunei, ce s'a causat erarului.

Pronunțarea pedepsei aparține ministrului de culte și instrucțiunea publică, dar parochul pedepsit ori altă persôna oficiosă în decurs de 30 de zile de la însciintare se pôte folosi de dreptul de reclamare înaintea judecătoreii administrative.

§. 14. Venitul stațiunii parochiale însciintat pentru întregire, după intrarea legii de față în vigôre, nu se mai pôte reduce din partea confesiunii fără consimțămîntul de mai înainte al ministrului de culte și instrucțiunea publică, și ori ce creștere (a venitului) este a se anunța ministrului în decurs de trei luni.

Întru cât creșterea venitului se trage din aceea, că sau comuna bisericăscă, sau singuraticii au luat asupra-și de bună voe ast fel de sarcini sau se trage din fundațiuni nouă, întregirea venitului dată de stat nu se pôte reduce.

Tălnuirea creșterii venitului trage după sine perderea dreptului la întregirea venitului pentru paroch, până e în acel post.

Asupra perderii dreptului la întregirea venitului hotăreșce ministrul de culte și instrucțiunea publică, dar parochul pedepsit în decurs de 30 de zile de la însciintare se

pôte folosi de dreptul de reclamare înaintea judecătoreii administrative.

§. 15. Dacă venitul unei stațiunii parochiale provădute cu întregirea venitului scade în urma împrejurărilor neatfărnătoare de la auctoritățile confesionale și de la comuna bisericăscă, auctoritatea confesională competentă pôte cere de la ministrul de culte și instrucțiunea publică urcarea sumei de întregire a venitului.

În cazul, când se adevăreșce scăderea venitului, urcarea întregirii nu se pôte denega, dacă cum va numărul cel mic a credincioșilor nu motivază afilierea acelei comune bisericăscă la altă comună bisericăscă, în care cas ministrul de culte și instrucțiunea publică are drept a recerca auctoritatea confesională, ca să sisteze esistența de sine a respectivei comune bisericăscă.

În cazul ridicării întregirii venitului, suma de întregire mai înaltă este de a se asigna de la datul, când venitul a început a scăde.

§. 16. Confesiunile amintite în §. 2. sînt obligate în decurs de trei luni a aduce la cunoscința ministrului de culte și instrucțiunea publică ori ce schimbare de persône întimplată în stațiunea parochială provădută cu întregire de venit.

Er dacă încunoscințarea nu s'a făcut în decurs de trei luni, și cualificațiunea parochilor aplicați de nou nu se adevăreșce cu atestate, în înțelesul §. 3. întregirea mai mare de venit a parochului celui nou cu cualificațiune mai înaltă se asignează numai de la ziua însciintării, dar dacă s'a aplicat paroch cu cualificațiune mai inferioară, suma plătită pentru întregirea, ce trece peste 400 fl., de la timpul schimbării de persôna este de a se restitui.

Sumele conferite de stat pentru întregirea venitului parochial al parochilor amintiți în §. 2. se asignează pe lângă înșirarea singuraticelor stațiunii parochiale și a parochilor.

Ministrul de culte și instrucțiunea publică cu auctoritățile competente a singuraticelor confesiunii stabileșce condițiunile, pe lângă cari suma asignată se pune la dispozițiunea auctorității confesionale spre ulterioară afacere.

Dacă nu s'a putut ajunge la o conțelegere, sau dacă s'a făcut, dar confesiunea o calcă, conțelegerea se consideră de nimicită, și sumele asiguate de aici în colo se plătesc imediat și deosebit la fie care paroch.

§. 18. Dispozițiunile legii de față nu se referesc la parochiile ordurilor călugăreșci, nici la călugării aplicați în stațiuni de parochi mirenî.

§. 19. Întregirea de venit, ce în sensul §. 10 le compete parochilor amintiți în §. 2, între marginile legii presente se începe la prima Ianuarie 1899.

§. 20. Cu esecutarea acestei legi se încredințază ministrul de culte și instrucțiunea publică și ministrul de finanțe.

Motivarea.

Atât guvernul de acum, cât și guvernul de mai înainte cu ocașiunea desbaterii legilor mai nouă eclesiastice-politice de repetite ori a promis, că va îmbunătăți starea materială apăsătoare a preoțiilor confesiunilor legalminte recepte. Mesagiul de tron încă s'a pronunțat hotărît referitor la obiectul acesta. Împlinirea acestor declarațiuni e scopul acestui proiect de lege. Statul magiar numai în trecutul mai apropiat

cu ocașiunea aducerii legii despre liberul exercițiu al religiunii a asigurat marele principiu al libertății religioare individuale și a stabilit condițiunile legale ale libertății cultului și ale liberului exercițiu al religiunii. Cu ocașiunea acestei regulări, pe baza dezvoltării de pân acum, au stat două sisteme deosebite în fața legislațiunii. Unul e sistemul separării totale a bisericii și a statului, a cărui esență culminează în aceea, că aședă societățile religioare în cadrele dreptului privat, unde biserica nu pretinde de la stat mai mult ajutor, dar nici nu suferă ingerință mai mare de cât ori ce societate privată.

Separarea acésta totală a bisericii și a statului nicăiri nu e dusă în deplinire cu consecență logică. În împrejurările patriei noastre separarea bisericii și a statului e o nisuință neescutabilă în praxă; contrazice de-a dreptul dezvoltării noastre de drept istoric; în rezultatele sale ar ataca interesele noastre naționale în mod simțit. De aceea legislațiunea magiară s'a pus și cu ocașiunea aducerii legilor eclesiastice-politice pe baza altui sistem. După sistemul acesta statul nu consideră confesiunile de societăți private. În acest punct de vedere principial se exprimă părerea, că statul, pe lângă totă separarea sferelor de activitate obiectivă, scopurile acelea, spre a căror realizare se nisuesc societățile religioare existente pe teritoriul lui prin instituțiunile lor, din punctul de vedere al existenței statului nu le priveșce de indiferente, ci de atari, cari și în privința dezvoltării existenței statului au însemnătate și valôre mare. Statul, ce e drept, urmăreșce cu mijlocele sale externe alte scopuri, osebite de ale societăților religioare, dar temeiul și conținutul etic pentru scopurile sale îl scôte din activitatea societăților religioare existente pe teritoriul lui. Din acest fapt istoric urmăză de la sine, că statul procede în interesul său bine priceput, promovă realizarea mai ușoră a scopurilor sale, când se sileșce a promova cu tôte mijlocele posibile activitatea rodnică a societăților religioare concreșcute istoricesce cu societatea statului. Cu ocașiunea desbaterii asupra legii despre liberul exercițiu al religiunii am signalisat, zice ministrul, că susținem poziția de drept public a bisericilor istorice, nu voim, să curmăm dezvoltarea istorică a acelora, ci dimpotrivă vrem, ca să se dezvolté mai de parte și încă în ast fel de direcțiune, ca, avënd în vedere principul separării sferelor de activitate obiectivă, statul cu bisericile istorice, cu confesiunile legalminte recepte împreună și ajutându-se împrumutat să lucreze cât se pôte mai cu succes pentru înaintarea culturii materiale și spirituale a cetățenilor.

La noi ajutorul material dat de stat conform împrejurărilor factice se pôte presenta numai în forma de întregire a venitelor. Trebuie susținut și pe mai de parte în totă puterea sa principiul fundamental, că confesiunile ele însele trebuie să se îngrijescă de prevederea preoțiilor potrivită poziției lor. Guvernul prin înființarea întregirii de venit în formă de instituțiune nici de cât nu doreșce a atinge sfera de drept autonom a confesiunilor, din care causă proiectul present nu cuprinde nici o ast fel dispozițiune, care ar asigura guvernului statului influință, ce ar trece prește sfera dreptului de supremă su-praveghiare; cu tôte acestea a aflat de necesar a se îngriji de garanții în direcțiunea

aceea, ca statul să ajute numai ast fel de preoți, cari sînt neeseptionabili în privința morală a vieții lor, sînt pe deplin conșcii de chemarea lor sublimă, și nu sevărgesc fapte contrare statului.

Proiectul dă întregire de venit numai pentru stațiunile parohiale sistemisate pînă în 1 Ianuarie 1898; stațiunilor, ce se vor face de acum înainte, numai atunci li-se va da, dacă statul va încuviința sistemisarea noii stațiuni parohiale. Statul nu voește, să silască confesiunile la acceptarea întregirii de venit, fie cărei confesiunii îi concede timp de un an pentru a cumpeni, dacă vre, să primască pentru preoții săi întregirea de venit ori nu.

Întregirea de venit garantată de stat este statorită în două gradațiuni: în 800 fl. și în 400 fl.

Proiectul la statorirea acestor două sume osebite de întregire are în vedere exclusiv pregătirea științifică și cultura intelectuală a parohilor. E important a nume, ca parohii înainte de a-și începe studiile teologice, să termineze vre o școlă medie din patrie: acesta o asigură dispozițiunea proiectului.

În cas de delict moral ori purtare contrară statului întregirea venitului se poate denega, respective dacă a beneficiat deja de ea, i-se poate detrage. Susținerea și asigurarea nevătămată a sferei de drept autonom a confesiunilor a făcut necesară declarația, că hotărîrea ministerială, prin care se detrage întregirea venitului, nu poate atinge alte dispozițiuni ale sentinței disciplinare aduse din partea auctorității profesionale competente. Pentru întregirea tuturor plăților parohiale pînă la 600 fl. sînt de lipsă 832.291 fl.; ăr pentru întregirea pînă la 800 fl. sînt de lipsă 1,577.917 fl. și a nume recere:

a) biserica ev.-ref. la întregirea pînă la 600 fl. 210.289 fl., la întregirea pînă la 800 fl. 438.613 fl.;

b) biserica aug. ev. la întregirea pînă la 600 fl. 24.915, la întregirea pînă la 800 fl. 71.346 fl.;

c) biserica gr. or. sârbescă pentru întregirea pînă la 600 fl. 6.495 fl., pentru întregirea pînă la 800 fl. 27.365 fl.

d) biserica gr. or. română pentru întregirea pînă la 600 fl. 536.006 fl., pentru întregirea pînă la 800 fl. 911.254;

e) biserica unitară pentru întregirea la 600 fl. 20.000 fl., pentru întregirea la 800 fl. 38.200 fl.;

f) confesiunea israilită pentru întregirea la 600 fl. 34.581, pentru întregirea la 800 fl. 91.136 fl.

Sînt mulți parochi, cari nu au calificațiunea prescriasă în § 4. al proiectului; salariul acestora se întregesc numai pînă la 400 fl.; s. p. între 303 rabinii ai confesiunii israilite abia vor fi 50, a căror plată ar trebui întregită pînă la 800 fl. și între 1906 parochi români gr. or. încă sînt mulți, a căror plată va trebui să se întregescă numai pînă la 400 fl., așa că suma necesară arătată mai sus cu 832.291, respective cu 1,577.917 fl. va scăde în mod considerabil.

Din cauzele acestea azi încă nu se poate statori apriat suma necesară; atîta înse și acum e sigur, că în urma dispozițiunii luate în §. 11 a proiectului în cel dintîi trei ani la întregirea dotațiunii pînă la 600 fl. nu va fi lipsă de 823.291 fl., ci luând o sumă

rotundă cel mult de 600.000 fl. Prin urmare pe cel dintîi trei ani la olaltă computați ar fi lipsă de 1,800.000 fl.; întregirea dotațiunii parohiale pînă la 800 fl. se va efectui numai după aceea în decurs de șese (6) ani; și suma anuală necesară de 600.000 fl. se va urca în decursul acestor șese ani cu vre-o 60—70 de mii de floreni.

Revista bisericească.

Roma.

În consistoriul cardinalilor, ce se va ține în luna viitoare, vor fi numiți cinci cardinali.

Papa în 6 a c. celebrând a admis la sărutarea mâinilor pe mai mulți peregrini din străinătate.

Franța.

Guvernul spre a face pe voea francmasonilor din nou a mai sistat salariul la trei parochi și doi vicari din departamentul Finistère. Vina lor e, că un paroch a fundat o școlă liberă, pentru care în alte sate i-se vota mulțămîta publică; ără cei alaltii au ținut discursuri în adunările electorale. Pe cum a declarat ministrul de justiție în senat, de present e sequestrat salariul numai la 51 de parochi, ceea ce ministrul o consideră ca o indulgență a sa față cu clerul.

Revista politică.

Afaceri interne.

Camera deputaților în 4 a c. a început desbaterea bugetului ministeriului de comerț. Poporul Major constată, că avuția țării nu o formeză numai fabricile, ci și industria mică, care la noi e în decadentă. Urgiteză revisiunea legii industriale și a celei referitoare la comunicațiunea vicinală. Tot în 4 a c. răspundend ministrul de comerț la interpelarea deputatului Meltzl, a declarat, că nu există nici o ordinațiune oficiosă pentru magiarizarea numelor.

Luni s'a terminat desbaterea bugetului ministeriului de comerț și s'a început al celui de agricultură, cu care ocaziune s'a adus pe tapet și cestiunea socialismului agrar. Mócsy recomandă, să se introducă cultura vermilor de mêtasă în ținuturile infectate de socialism. Fostul ministru de agricultură Bethlen András zice, că reconstruirea viilor devastate de filoxeră și sarea lestină pentru vite sînt meritele ministrului actual. Ocupandu-se de socialism declară, că dispoziții generali nu ajută mult, și recomandă, să cumpere statul dominiu mari și apoi să le distribue poporului în părțile, ceea ce servește ca medicament în contra socialismului. Spune, că dînsul ca ministru a început colonizarea în Ardeal, înse în mai multe locuri a edificat case, fără ca să vină coloniștii, să le ocupe.

Liberalul Rohonczy în ședința de Mercuri recomandă ca mijlăce în contra socialismului baloneta și restringerea libertății de presă; ără abatele Molnár reintorcerea la creștinism.

În ședința dietală din 10 a c. Bessenyei reflectând la vorbirea noului baron Solymossy (ore când Falk), care se teme de desființarea fideicomiselor și împărțirea latifundiilor, zice, că Deák Ferencz, care nu era distins (ca Solymossy), a predicat împărțirea latifundiilor. Ce privesce socialismul, guvernul porțe grije și de miseriile poporului. Dacă are banii, să dea pentru un singur armăsariu 150.000, să albă și pentru colonisari. Este lege, care obligă pe fișpani, ca să cerce, că curate sînt străjecele domnilor ucigași și tâlhari, dară despre aceea nu e, ca să caute, ce miserii duc poporul onest în visuniile numite pe la dominiile mari locuințe pentru servitori. Trei—patru familii nu au atîta loc, cât o vită de Siementhal. Față de Rohonczy declară Bessenyei, că dînsul nu e pentru restringerea libertății de presă.

Visontai constată, că guvernul nu dă nici o deslușire, că în ce stă mișcarea socialismului. Față cu socialiști nu ajută nimica baloneta și restringerea libertăților, ci legi drepte și alegeri libere. Alt cum socialiștii sînt bine organizați, conducătorii lor din Budapesta în 1/2 ore pun în mișcare 50,000—60,000 de omeni. Guvernul pacteză cu ei.

Adresa de felicitare

îndreptată Escelenței Sale Episcopului de Oradea Mare

Michail Pavel

de clerul Selăgian.

*Escelența Vostă Dónne Episcopie!
Dónne și Preagrașos Părinte!*

Când orizonul bisericii noastre gr. cat. române și a némului nostru din Ungaria e mai tare acoperit de norii întunecoși prevestitori de desastre sguduitoare pînă și de cele mai adânci temelii a esistenței noastre bisericesci și naționale, — când fiil acelei biserici și națiuni, cari în profesarea virtuților eređite de la străbuni: credință neclătită către Înaltul Tron și Augusta Casă Domnitore, iubire nealterată către patrie și supunere către legile sancționate prin Augustul monarch, — tot de una au fost modelul poporilor din patrie, — sînt degradați la starea de iloți în vechea lor patrie și înțecați de a gusta dulceta isvorită din sinul mamei patrii, pentru a căreia apărare li-s'a scurs de multe ori sângele din inimă, — când némul românesc nu este recunoscut ca individualitate națională în patria sa strămoșescă:

Êtă că de după norii cei negri în murgitul zorilor zilei 26 Ianuarie 1898 de o dată cu sorele, regina naturii, răsare un al doilea sôre încă mai strălucitoriu, pentru că razele luminătoare i-le împrumută sorgintele lui, schintăna dumnezeirii.

Sorele, care face epochală ziua de azi, — pentru că ne luminează sufletele cu razele bucuriei ceresci, ne încăldește și cimenteză inimile cu căldura iubirii, — este marele Mire încununat nu numai cu cununa nunții de argint, închiată înainte de 25 ani cu mireasa desemnată de Christos, ci și cu cununa de lauri a meritelor neveșteđivere, este Escelența Sa Preasfințitul Domn Michail Pavel, Episcopul dieceșei gr. cat. a Orăđii Mari, care

a fost consacrat de episcop gr. cat. al diecesei de Gherla la 26 Ianuarie 1873 de către mitropolitul de pie memorie Dr. Ioan Vancea.

Sorele vieții Escelenței Tale, Archiereu cu inimă mare, a strălucit în fruntea orisonului diecesei Gherlei numai în scurtul restimp de 6 ani; inse având gravată pe drapelul păstoririi Tale emblema Apostolului: „Tuturor toate m'am făcut.“ al fost Părinte adevărat al turmei răscumpărate prin scump sângele Domnului, pentru că prin razele științei și înțelepciunii ai luminat cariera conducătoare către portul salutii eterne, pe cum în cler, așa și în popor; ér în inima-Ți mare și învățată de focul iubirii ai purtat doririle și durerile tuturor; ai unit sufletul Tău cu cimentul iubirii către cler și a clerului către popor.

Inse înalta grație a Majestății Sale Împăratului și regelui nostru apostolic Francisc Iosif I. s'a îndurat a-l strămuta pe acest Mare Archiereu al iubirii apostolice, căruia i-se cuvine emblema s. Scripturii: „Zelus domus Dei comedit me,“ la 29 Ianuarie 1879 în fruntea diecesei gr. cat. de Oradea Mare.

Noi fiii sufletesci Te-am petrecut cu lacrimile iubirii și suspinele recunoștinței, dar nu ne-am despărțit, pentru că sintem uniți și azi cu inima cea mare a Escelenței Tale prin legăturile sufletului; ér sorele vieții Marelui Archiereu al iubirii a rămas tot în crugul orizontului aceleia-și bisericii și aceleia-și națiunii, ai căror fii sintem și noi, și razele-ți binefăcătoare se revarsă și azi preste noi.

Sorele e tot sora, și când orizontul e întunecat de nori; așa și sorele vieții Escelenței Tale a străbătut și printre norii întunecoși din orizontul bisericii și nămolului nostru creați prin miasmele constelațiunii alor 25 ani și în terenul mai larg al activității sale apostolice-culturale prin razele înțelepciunii și focul iubirii au fost, să răsară institute filantropice, culturale, cari produc spicele aurii ale științelor și civilizațiunii, a căror semință curată coadunată în jitiște presteză presintelui și va presta viitoriului nutremint îndulcitoriu de viața bisericii și a nămolului nostru.

Înțelepciune, abnegațiune, iubire, sacrificiu și zel apostolic sint virtuțile, cari au fertilizat terenul activității apostolice-culturale a Escelenței Tale, pentru că sub durata lungului ciclu al anilor de păstorie, până când Ți-a succes a executa creațiunile tințitoare spre renascerea bisericii și a nămolului român prin religiune, cultură și știință, vijeliile vibrante din orizontul noros al bisericii și nămolului de multe ori au făcut, să-Ți asude fruntea sub mitra arhierescă, — dar focul iubirii de biserică și neam, care coleaie în inima-Ți, și sufletul înalt, a căruia țintă este înălțarea nămolului său prin virtute, știință și cultură și aședarea numelui român în panteonul nemuririi poporilor Europei civilizate, — toate le-au învins.

Excellentissime Dómnne Episcopo! Óre cine va fi sculptorul dibace, care să-Ți ridice Ție monument corăspunďătoriu și care să dea expresiune fidelă virtuților Escelenței Tale și să-Ți eternizeze Numele pe acest pământ? Ți-ai ridicat Escelența Ta trăind unul în analele istoriei, bisericii, diecesei și a nămolului Tău; Ți-ai ridicat și-Ți vei aridica altele sute și mii în inimile tuturor fiilor și ficelelor nămolului român, cari au primit,

primesc și vor primi educațiune științifică și religio-morală în institutele întemeiate din munificența Escelenței Tale, și-Ți va rămâne scobit strălucitul nume și binecuvintată memoria prin penelul suspinelor încins în lacrimile recunoștinței în inimile tuturor, cărora ai frânt pâne spirituală și materială.

Ér noi foștii fii sufletesci ne prezentăm în spirit înaintea Escelenței Tale, ca să ne scaldăm ochii sufletului în privirea strălucitei fețe părintesci, să se reverse preste noi razele inimii Tale celei iubitoare, să gustăm din bucuria cea mare a nunții Tale arhieresci de argint.

Te rugăm, să ne binecuvinți pe noi din isvorul nesecat al inimii părintesci cu acea dréptă arhierescă, cu care Ne-ai păstorit odinioră.

Ér ca don Ți oferim, ce avem mai scump: simțemintele inimii de venerațiune omagială, recunoștință multămitore, aderință, adheșiune, devotament și iubire fiescă, păstrate ca nescari monumente neperitoare în sacrariul inimilor noastre și cuprinse în această adresă de „aderință omagială, care rugându-Te, să Te înduri a o primi Escelența Ta de la foștii fii sufletesci, dăm expresiune fidelă simțemintelor noastre în acea ferbinte dorire:

Ca Domnul seclilor pe Escelența Ta spre înflorirea bisericii noastre gr. cat. române și a diecesei Oradane, spre prosperitatea națiunii române și a patriei întru mulți și fericiți ani să Te trăescă!!!

Pe lângă expresiunea simțemintelor noastre de aderință omagială sărutând sacrata-Vé dréptă cu profundă venerațiune fiescă perseveram

Șimleul Silvaniei la 26 Ianuar 1898.

Al Escelenței Vóstre umilit devotați foști fii sufletesci: *Alimpiu Barbaloviciu* vicariu for. gr. cat. eppesc al Silvaniei. *Ioan Vicaș* protopop tr. Ipp. *Ioan Papiriu* Pop protopopul Periceului. *Ioan Moldovan* protopop onor. *Grațian Flonta* preot în Cătelul r. *Simeon Pinte* preot în Giumeleciș. *Alimpiu Goste* preot în Cehei. *Augustin Vicaș* not. tract. Ipp. *Aureliu Orian* preot în Cizeriu. *Demetriu Moisi* paroch în Drighiu. *Alexandru Sima* preot în Periceiu. *Domitrian Cupșa* preot în Porți. *Aureliu Petruca* preot în Crasna. *Ioan Kovács* paroch în Jaz. *Vasiliu Criste* preot în Giurtelec. *Ioan Talos* preot neordinat. *Demetriu Cionca* preot în Poptelec. *Augustin Carșai* preot în Halmagiu.

Convocare la adunarea constituantă a „Consumului“ societate pe acții în Blaș.

Semnătorii „Consumului“ societate pe acții în Blaș în sensul §-lui 154. din legea comercială sint invitați cu onore la Adunarea constituantă, care se va ține în Blaș la 6 Martie n. înainte de amieză la 10 ore în localul Patriei.

Program: 1. Deschiderea adunării și constituirea. 2. Constatarea acționarilor prezenți (§. 155). 3. Raportul fondatorilor. 4. Concluse. 5. Verificarea procesului verbal.

Blaș din ședința fondatorilor ținută la 6 Faur n. 1898.

Gavril Pop
president ad hoc

A. C. Domșa
notar ad hoc

Rugare. Semnătorii „Consumului“ societate pe acții în Blaș sint rugați până la 1 Martie n. c. să plătescă restul până la 30% pentru acțiunile subscrise, ca înțelesul prospectului societatea să-și potă începe activitatea.

P. Fundatori:

Gavril Pop

A. C. Domșa

Convocare.

Neputându-se ține adunarea constituantă convocată pe 2 Decembre 1897 în scopul înființării și respective organizării Despărțământului beiușan al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“, — în urmarea autorizării primite de la comitetul central al numitei Asociațiuni am onore a convoca o nouă adunare constituantă pe 24 Faur 1898 la 11 ore a. m. la școala română gr.-or. din Beiuș, la carea invit cu totă stima pe toți aceia din cercurile pretoriale de Beiuș, Vascău și Ceica, cari se interesază de înaintarea în cultură a poporului român și de literatura română, ca să participe și să-și dea concursul la organizarea acestui despărțământ.

Beiuș, 5 Faur 1898.

Paul Pap
advocat.

Noutăți.

Întru mărirea lui Dumnezeu. Din incidentul îmbucurătoriu, că dl *Augustin Dobrea* neguțătoriu mare în Tulgheș a dăruit pe sama bisericii gr. cat. din Gy. Szt. Miklós un pământ arătoriu în mărirea de preste 1 juger, care s'a și transcris pe cultul gr. cat., ér *Pop Ciobotariu Grigorie* credincios din parochia Vașlab în 22 Ianuarie a. c. a pus la dispozițiunea parochului gr. cat. tot din Gy. Szt. Miklós suma de 856 fl. 66 cr. în folosul edificării bisericii gr. cat. de acolo, pe calea publicității subscrisei curatorat le aduce cea mai călduroasă multămită dorindu-le mulți fericiți ani și mulți urmași. Gy. Szt. Miklós la 8 Februar 1898. Comitetul bisericesc.

Serbătorea de „Trei-Sfinți“, patronii gimnasiunii super. gr. cat. din Blaș, a decurs după următoriu program: 1. La 9 ore dimineță liturgie solemnă în biserica catedrală. 2. După s. liturgie a urmat în sala de gimnastică sfințirea stégului dăruit gimnasiunii de dl *Georgiu Vancea*. 3. Ședința festivă aranjată de membrii societății de lectură a tinerimii studioase de la gimnasiul din Blaș cu următoarele puncte: a) *Marsul stégului*, de I. Mureșan, execut. de orchestra gimnasială. b) *Trei-Sfinți*, disertațiune cetită de C. Orduce, stud. în cl. VIII. c) *Finale* din opera Hugenotii, cor cu acompaniare de orchestra. d) *Morțea lui Decebal* de I. Nenițescu, decl. de R. Secoșan, st. cl. VII. e) *Bucsi* de Br. Eötvös József, decl. de V. Pop, st. cl. VIII. f) *Der Glockenguss zu Breslau* von Müller, decl. de L. Domide cl. VII. g) *Pasere nevinovată*, „Hora“ cântate de orchestra gimnasială. h) *Laus continentiar* auctore Horatio, decl. de O. Pop, cl. VIII. i) *Omilia stului Basiliu Marele* predată în l. greacă de I. Câmpian cl. VIII. l) *Picurarlu delu Pind* poezie macedo-română. de P. Vulcan, decl. de A. Radu cl. VIII. Execuțiunea programului a fost reușită. Cu privire la alegerea pieselor observăm, că punctul d) nu a fost potrivit. Poesia respectivă mirosă adevă tare a preamirea păcatului sinuciderii.

† **Teodor Radu.** Pătrunși de cea mai adâncă durere subscrișii anunțăm, că preaiubitul nostru soț, tată, frate, văr și unchiu *Teodor Radu* jude reg. ung. în pensiune, avocat și fisc al magistratului din Caransebeș, după o scurtă suferință și-a dat nobilul său suflet în mâinile Creatorului astăzi în 4 Februarie a. c. la orele 10 a. m. în etate de 57 ani și după 24 ani ai fericelei sale căsătorii. În veș pomenirea lui! Caransebeș la 4 Februarie 1898. Maria Radu n. Tornea ca soție cu fii săi Septimia măr. Câmpian, Teodor și Maria. Ioan Radu ca frate și fiica sa Melintia, Domnica și Cristina cu fiii lor. Augustin Câmpian ca ginere și fiica sa Septimia. Ioan Radu ca văr, cu fiii săi Dr. Demetriu, Nicolau, Dr. Iacob și Teodora. Michail Radu, ca nepot cu fiii săi Eleonora, Eugeniū, și Michail, Romul, Virgil, Valeria, Susana, Maria, Ana, Leonida Radu.

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Omilia I. a s. Ioan Crisostomul despre cuvîntarea de pe munte.

(Continuare.)

Să nu vă cađa deci greș, ca și cum ar fi neplăcute, cele ce se zic. Căci alții, dacă s'au stricat, prin voi pot să se întorcă, dar dacă voi o ați păși acésta, împreună cu voi îi veți duce pe de-asupra și pe ei în perire. De aceea cu cât mai mari lucruri vi-se incredințeză, de rîvnă cu atât mai mare aveți lipsă. De aceea zice: „Érá de se va imputi sarea, cu ce se va sára? Mai mult nu va fi de trébă, fără numai să se lapede a fară și să se calce de ómenii.“ Că alții, de ar căde și de o mie de ori, totuși pot, să dobîndescă Iertare; dară dacă învățatoriul o pășese acésta, se lipsese de ori ce apărare și va primi pedépsa vecnică. Căci ca nu cum va, când aud cuvintele: „Când vă vor batjocori pe voi și vă vor persecuta și vor zice tot cuvîntul rău în contra vóstră,“ să se témă a leși în mijloc, de aceea zice: De cum va nu sînteți pregătiți la acestea, în zădar sînteți aleși. Că nu aveți să vă temeți de grăire de rău, ci de aceea, ca nu cum va să vă arătați a fi fățarnici; atunci veți fi adecă imputiți, și vă vor călca ómenii. Érá dacă veți fi statornici întru a-i tracta aspru, și apoi vă vor grăi de rău, bucurați-vă. Aceea e adecă lucrarea sării, că mușcă și supără pe cei sumeți. Grăirea de rău trebuie deci să urmeze și nu vă face nici o pagubă, că mărturisese despre tária vóstră. Érá dacă voi vă temeți de ea și lăpădați de la voi asprimea, carea vi-se cade, veți păși cu mult mai rele, veți fi adecă grăiți de rău și desprețuiți de toți. Că acésta însămnă „veți fi călcați“.

Apoi trece la altă pildă: „Voi sînteți lumina lumii.“ Éráși a lumii, nu a unui popor, nici a două zece de cetăți, ci a lumii întregi; și a nume lumină intelectuală și mai pe sus de cât raza acésta de sóre, în ce chip și sarea e spirituală. Mai întâiu sarea, ér apoi lumină, ca să înțelegi, cât e de mare dobînda cuvintelor aspre, și cât e de mare folosul învățaturii serioase. Că ea strînge și nu lasă scăpare și povățuind face pe om, să privescă la virtute.

„Nu póte cetatea, să se ascundă de-asupra muntelui stînd. Nici aprind lumina și o pun sub vas.“ Prin acestea îi îndemná din noă la severitatea vieții învățându-i, să fie gata de luptă, de óre ce stău în vederea tuturor și se luptă în priveliștea a tótă lumea. Le zice: Să nu socotiți, că acuma ședeți aici și petreceți într'o parte mică a unghiului. Că voi veți fi văduți de toți asemenea cetății, ce stă pe virful muntelui, și asemenea luminii, ce luminează în casă de-asupra sfesnicului. Unde sînt acum aceia, cari nu cred în puterea lui Christos? Asculte acestea și uimindu-se de virtutea profeției închine-se puterii lui. Căci socotesce, ce lucruri mari promise acestora, cari nici în ținutul lor nu erau cunoscuți: că pămîntul și marea îi va lănda, și că până la marginea lumii va ajunge vestea lor, ba nu numai vestea, ci și puterea faptelor lor celor bune. Că pe ei nu vestea, ce li-s'a dus, i-a făcut cunoscuți pretutindenea, ci și dovada faptelor. Căci ei, ca și cum s'ar fi intraripat, au cutrierat tot pămîntul mai lute de cât raza sórelui împrăștiind lumina religiunii. Érá aci mi-se pare, că-i pregătesce spre incredere. Când zice adecă: „Nu póte cetatea, să se ascundă de-asupra muntelui stînd,“ atunci declară puterea sa. Că pe cum aceea nu póte, să se ascundă, așa nici predicarea nu póte, să se ascundă. Grăise adecă despre persecutări, despre grăiri de rău, despre curse și despre răsboie, érá acuma, ca nu cum va să gîndescă, că acestea vor pute să le închidă gurile, le însuflă incredere zicînd, că predicarea nu numai nu va fi ascunsă, ci va lumina tótă lumea. Și chiar acésta îi va face străluciți și vestiți.

Cu acésta arată prin urmare puterea sa, érá cu cele ce urmăze, pretinde de la ei increderea ast fel zicînd: „Nici aprind lumina și o pun sub vas, ci în sfesnic, și luminează tuturor celor din casă. Așa să lumineze lumina vóstră înaintea ómenilor, ca vădînd faptele vóstre cele bune să mărescă pe Tatăl vostru cel din ceruri.“ Că eú, zice, am aprins lumina, érá aceea, ca ea să

rămână ardînd, să fie grijea vóstră, nu singur numai pe samă vóstră, ci și pe a celor ce se vor împărtăși în luminarea acésta și se vor povățui la adevăr. Că grăirile de rău nu vor pute, să întunece strălucirea vóstră, dacă voi veți trăi cu severitate așa, pe cum se cade celor ce au să întorcă tótă lumea. Arătați deci o viață vrednică de grația acésta, cât pe cum aceea se vestese pretutindenea, așa să i-se potrivescă și acésta. Érá apoi după mîntuirea ómenilor mai statorcesce încă și altă dobînda, carea să fie în stare a-i face pregătiți la luptă și să-i îndemne la tótă rîvna. Că dacă veți trăi, cum se cuvine, le zice, nu veți îndrepta numai lumea, ci veți mai face și aceea, ca să se preamărescă Dumnezeu; érá dacă veți face dimpotrivă, veți duce și pe ómenii în perire, și veți face și aceea, ca să se hulască numele lui Dumnezeu.

Tu întrebi: Și cum se va preamări Christos prin noi, dacă ómenii ne vor vorbi pe noi de rău? Dară nu toți; ba și cei ce o vor face, și aceia o vor face calumniându-vă; érá cei ce o fac acésta calumniându-vă, aceia în conștiința sa încă se vor mira de voi și vă vor lănda, în ce chip și aceia, cari pe față lingusesc pe cei ce trăsesc în rîutate, în mintea sa îi osîndesc. Așa dară ce ne pgruncesc? Ca noi să trăim spre a ne arăta și spre a rîvni onorare? Să nu fie. Nu acésta o zic. Că nu am zis: Sirguiti-vă, ca să aduceți faptele vóstre cele drepte în vădui ómenilor, nici nu am zis: „Arătați-le“, ci: „Să lumineze lumina vóstră,“ adecă multă să fie virtutea, bogat să fie focul, și lumina să fie nespun de mare. Dacă virtutea va fi adecă atât de multă, ea nu póte să se ascundă, chiar și dacă cel ce o are, ar voi în tot chipul, să o întunece. Fără osîndă să le arătați viața vóstră, și ei să nu aibă nici o cauză adevărată de a vă învinui; și dacă ar fi chiar și o mie de învinuitori, totuși nici unul nu va pute, să arunce vre o umbră pe voi. Și bine a zis: „Lumina.“ Că pe om, chiar și dacă ar vré, să rămână de totul tot ascuns, nimica nu-l face așa de cunoscut ca strălucirea virtuții. El luminează adecă mai limpede, de cât dacă ar fi îmbrăcat chiar și cu raze de sóre; că el nu împrăstie raze numai pe pămînt, ci trece chiar și ceral. Prin acésta îi mîngae fôrte mult. Că le zice: Chiar și dacă vă vor huli, totuși vor fi mulți, cari pentru voi se vor mira de Dumnezeu. Érá voi veți calege răsplată din amîndouă, atât din aceea, că vor preamări pe Dumnezeu pentru voi, cât și din aceea, că vă vor huli pe voi pentru Dumnezeu. Căci pentru ca nu cum va să dorim a fi vorbiți de rău sciind, că acest lucru dobîndesce răsplată, nu a zis-o aceea simplaminte, ci cu două distincții, a nume când se grăesc minciuni, și când acelea se grăesc pentru Dumnezeu, și arată, că nu numai aceea, ci și a fi vorbit de bine aduce dobînda, fiind că gloria trece la Dumnezeu; și ast fel le pune înaintea ochilor sperările cele bune. Că le zice, că vorbirile de rău nu au atăta putere, cât și pe cei alaiși să-i întunece, ca ei să nu vadă lumina vóstră. Că numai dacă vă veți imputi, numai atunci vă vor călca, érá nu veți fi învinuiți, dacă veți face fapte drepte. Atunci adecă vor fi mulți, cari se vor mira nu numai de voi, ci pentru voi și de Tatăl vostru. Și nu a zis „Dumnezeu“, ci „Tatăl“ aruncînd deja semînța nobilității, carea avea să li-se dea. Apoi spre a declara egalitatea onorii a zis mai la deal: Nu vă întristați, când vă vor vorbi de rău; că vă ajunge vouă aceea, că pentru mine vi-se întimplă acésta; érá aci pune pe Tatăl declarînd pretutindenea, că ei sînt egali. Sciind deci dobînda, ce o avem din rîvna acésta, și primejdia, ce ne amenință în urma ușurîței de minte, — că spre perirea noastră e cu mult mai rău, dacă Dispunătorul nostru se hulesce pentru noi, — să fim fără de smintelă atât Iudeilor, cât și Elinilor și bisericii lui Dumnezeu dovedind viața noastră mai strălucită de cât sórele. Și dacă óre cine va, să ne vorbescă de rău, să nu ne doră, când ne vorbesc de rău, ci când pe dreptul ne vorbesc de rău. Că dacă petrecem în fărădelege, chiar și de nu ar fi nimeni, care să ne vorbescă de rău, totuși vom fi mai miseri de cât toți; ér dacă deprindem virtutea, de ne-ar vorbi de rău chiar și tótă lumea, totuși vom fi mai fericiți de cât toți și vom trage la noi pe toți, cei ce doresc a se mîntui; că ei nu vor fi cu luare a minte la vorbirea de rău a celor fărădelege, ci la virtutea vieții. Căci dovada faptelor celor bune e mai limpede de cât ori care trimbiță, și viața curată e mai vizibilă de cât însă-și lumina, de ar fi și miș de ómenii de aceia, cari hulesc. Că dacă avem tóte cele înșirate mai la deal, dacă sîntem blîndi, umiliți și îndurători, curați și făcători

de pace, și dacă vorbiți fiind de rău în schimb nu ocărim, ci ne și bucurăm, vom trage pe privitorii în partea noastră nu mai puțin de cât prin minună, și toți se vor alătura la noi bucuri, de ar fi ore cine chiar fără său drac său ori ce alt ceva. Dacă ar fi ore cari de aceea, cari te vorbesc de rău, de aceea să nu te turburi, și să nu o bagi în samă, dacă te ocăresc înaintea omenilor, ci cercetăză consciința acelora și vei vedé, că ei bat în pălmi și se miră de tine și înșiră miș de laude. Privesce deci, cum laudă Nabuchodonosor pe tinerii cei ce au fost în cuptoriu, cu toate că e inimic și vrășmaș. Dar fiind că i-a vëcut, cum au stat cu tărie, îi vestesce și-i încununăză nu din altă causă, fără numai pentru ca nu i-s'au supus lui și au ascultat de legea lui Dumnezeu. Că diavolul, dacă vede, că nu ajunge la nimica, se depărtăză temându-se, ca nu cum va el însuși să fie cauza, că dobândim mai

multe cununii. Dară dacă s'a depărtat, de și e o ființă blăstemată și stricată, totuși delăturându-se întunecăla aceea va cunoșce virtutea. Chiar și dacă omenii se înșelă, de la Dumnezeu vei dobândi laudă și admirare mai mare.

Așa dară nu te întrista și nu te descuraja. Că și Apostolii unora le-au fost miros de mörte, ér altora miros de viață. Că dacă tu nu ai dat nici un prilej, vei fi scăpat de ori ce vină, ba te-ai făcut încă și mai fericit. Luminéază deci în viață, și pe cei ce te vorbesc de rău, nu-i băga de loc în samă. Că nu se pöte, a bună samă nu se pöte, ca acela, care deprinde virtutea, să nu aibă mulți inimici. Dară virtuosului nici unul din ei nu pöte, să-i strice. Că el prin acestea se face numai mai strălucit.

(Va urma.)

Ben Hur

său

Zilele lui Mesia

de Lew. Wallace.

(Continuare.)

Tribunul auzi cu îngrozire strigarea, dară totuși nu se depărtă din locul, până la care ajunsese.

„Cine sîntei?” întrebă el.

„Două femei, cari mor de fōme și sete. Inse,” — mama nu întârziă a zice mai de parte, „nu te apropia de noi și nici nu atinge pavimentul ori zidul. Necurată! Necurată!”

„Femei, spune-mi istoria ta! Spune-mi, cum te chēmă, și când te-au adus aici, cine și pentru ce?”

„În cetatea Ierusalimului a trăit odinioară un principe Ben Hur, prietinu tuturor Romanilor nobili, chiar și al Cesarului. Eă sînt vëduva lui, și această aci e fiica lui. Cum aș pute, să-ți spun, pentru ce ne-au îngropat aci, după ce nici eă însă-mi nu o sciū, de cum va nu s'a întimplat din cauza bogăției noastre? Valeriu Grat pöte, să-ți spună, cine a fost inimicul nostru, și când s'a început prinsōrea noastră. Eă nu o sciū. Etă, ce s'a făcut de noi, — o, privesce, și faci-ți-se milă de noi!”

Aerul era ciurnit și plin de fum din torțe, dară Romanul totuși chemă pe unul din cei cu torțele lângă sine și scrise răspunsul femeii din cuvînt în cuvînt. El a fost scurt, dară limpede și cuprindea o istorie, o acuză și o rugare de o dată. Persōna, carea a dat acest răspuns, nu putea să fie de rînd; tribunului îi trebui, să-i credă și să o compătiméscă.

„Vei avé parte de ușurare, femeie,” zise el închidēnd tăblița. „Îți voi trimite mîncare și beutură.”

„Și haîne și apă, ca să ne spălăm, nobile Romane!”

„Pe cum doresci,” zise acela.

„Dumnezeu e bun!” zise vëduva plângēnd. „Pacea lui să fie cu tine!”

„Și încă una,” zise tribunul mai de parte. „Eă nu pot, să te mai vëd încă o dată. Fă-ți pregătirile! Voi dispune, ca încă deja la nōpte să te ducă prin pörta cetății a fară și să te slobodă. Tu cunosci legea. Rēmas bun!”

Grăi cu omenii săi și ieși pe ușe a fară.

La câtă va vreme după aceea veniră câți va sclavi în cămară cu un ulciur cu apă, cu o cadă de scăldat, cu ștergare, cu o tablă cu pâne și carne și cu câte va bucăți de haîne. După ce le aședară tōte în apropierea arestatelor, alergară iute a fară.

Cam pe la mijlocul pazei celei dintăiu a nopții amîndoué aă fost conduse la pörta și a fară la stradă. Așa le dimiseră Romanii din închisōre, și ele erau erăși libere în cetatea părinților săi.

Ele priviră în sus la stele, cari luciau voiōse ca odinioară. Apoi se întrebă:

„Ce vom face acuma? Și în care parte să pornim?”

III.

Vechea patrie.

Cam pe același timp, când părcălabil Gesiū se prezentase în fortăreța Antonia înaintea tribunului, un călătoriu pedestru urca laturea răsăritenă a muntelui maslinilor. Calea era colțurosă și colbōsă, și vegetația în laturea aceea era arsă de sōre, căci în Iudea era pe atunci anutimpul cel secetos. Spre norocire călătoriu era tiner și tare și era îmbrăcat în haîne ușōre fălăitōre. El înainta încet și privia a dese ori în drēpta și în stînga nu cu expresia neliniștită și îngrijată a omului, care nu cunoșce calea, ci mai curēnd cu fața, cu care ore cine după lungă despărțire se apropie de un cunoscut vechiu, — parte bucurându-se, parte privind cercetătoriu, par că ar voi să zică: „Mă bucur, că eră sînt la tine, inse doresc, să vëd, prin ce schimbări ai trecut!”

După ce ajunsese mai la înălțime, se opria câte o dată și se întorcea, pentru ca să guste privilegia, ce se lărgia din ce în ce tot mai tare și la orizont era mărginită de munții Moab. Dară când fu în sfârșit aproape de culme, își luți pașii fără de a se gândi la obosela sa și grăbi neîncetat înainte fără de a se întorcee nici măcar o dată. Pe culme, — pentru ca să ajungă pe ea, s'a fost abătut puțintel în drēpta de la drumul bătut, — de o dată se opri, ca și cum l-ar fi ținut o mână tare. Ochii îi luciau, obrajii îi ardeau, rēsufarea i-se luți, — tōte acestea le produse o privire, care cuprinse tōte, cele ce se imbiau de acolo ochilor lui.

Călătoriu nu era nimeni altul de cât Ben Hur, ér icōna, la care privia, era — Ierusalimul.

Nu sfînta cetate de astăzi, ci sfînta cetate, pe cum era ea pe timpul lui Irod, — sfînta cetate a lui Christos. Ea încă și astăzi e frumōsă, dacă privești la ea de pe vechiul munte al maslinilor, — cu cât va fi fost ea mai frumōsă pe atunci!

Ben Hur se puse, să gēdă pe o pētră, și după ce delătură de pe cap pânza cea albă, cu care se scutise de raze, privi mult la icōna aceea strălucită.

Același lucru l-au m'ai făcut de atunci mulți între împrejurări de cele mai felurite:

finul lui Vespasian, Musulmanii, cruciații, — tot atăția cuceritori, dară l-au făcut și mulți pelerini din lumea nouă, carea de la acel timp așteptase aproape patru spre zece sute de ani descoperirea sa; inse pöte că nici unul din mulțimea aceea nu a gustat privilegia acēsta cu sentimente așa de sfășietōre și durerōse, așa de triste și totuși dulci, așa de superbe și totuși amare, cu de cari o gusta acuma Ben Hur. Inima lui o mișcău aducerile a minte de poporul lui, de triumfurile acestuia, de sōrtea schimbăciōsă, de istoria acestuia, — istoria lui Dumnezeu. Cetatea acēsta, carea o zidiseră ei, era dovada crimelor lor și a evlaviei lor, dovada slăbiciunii lor și a mărimii lor spirituale, dovada credinței lor și a idololatriei lor. Ben Hur cunoșcea Roma, dar aci totuși era satisfăcut. Privirea cetății îl umplu de o superbie, care l-ar fi îmbetat, dacă nu l-ar fi păzit de acēsta gāndul, că rēsedința asta împērătescă nu e mai mult a poporului lui, că ei adorarea în templu aveau să o mulțăméscă permisuni din partea unor străini, că colina aceea, pe care locuise odinioară David, e o înșelăciune de marmoră, — un oficiolat, în care pe aleși Domnului îi chinuesc cu contribuții și pentru statornicia credinței lor îi pedepsesc. Acestea erau bucurii și amărăciuni de ale iubirii de patrie, pe cum le simția în zilele acelea fiesce care Iudeu; inse Ben Hur mai aducea cu sine a fară de aceea o istorie, carea nu puteau, să o delătore din sufletul lui meditari de alt soi, și carea privirea cetății numai o reîmprospeta și o făcea mai viōie.

Un ținut colnicos se schimbă numai puțin chiar în timp de mai mulți ani, eră dacă colinele sînt de stîncă, el atunci nu se schimbă de loc. Ținutul, preste care privia Ben Hur, a fost rēmas tot același, și s'a fost schimbat numai cetatea. Schimbarea se întimplase numai în lucrurile mînilor omenești.

Sōrele tracta laturea apusană a muntelui maslinilor într'un chip mai prietinos de cât pe cea răsăritenă, și omenii puneau deci mai multă grije pe cultivarea laturii apusane. Vițele, cari o acoperiau în parte, și pomii, cu cari era presărată, mai virtos smochin și maslini vechi sēlbatici, erau cu mult mai verđi de cât vegetația de pe cealaltă lature. Până jos la alvia sēcă a Chidronului se întindea verdēta recreānd ochii; acolo jos se sfărșia muntele maslinilor și se începea Moriāh, — un zid colosal, orbitoriu de alb, care-l începuse Solomon și-l terminase Irod. Încet luneca ochiul tinerului pe uriașele stînci la deal, din cari se compunea zidul, — în sus până la colonada lui Solomon,

talpa aceluia monument, al cărui pedestal era colina. De acolo sbură privirea la curtea proseliților, apoi la curtea Israelitilor, apoi la curtea femeilor, apoi la curtea preoților, fiece care o curte încunjurată cu colonne de marmoră albă, aședate în formă de terasă una după și de-asupra celei alalte, și de-asupra tuturor corona coronelor, nesfârșit de sfântă, nesfârșit de frumoasă, maiestosă în proporțiile ei, lucind cu lespețile de aur ale coperișului: sanctuarial, cortul mărturie, sfânta sfințelor. Norul legăturii nu era de-asupra templului, dar Iehovah petrecea acolo, — el după credința fiilor lui Israel era acolo de față în chip personal. Ca templu și ca monument arhitectonic templul acesta în privința măreției nu avea păreche între toate clădirile omenești. Astăzi nu mai este dintr'insul piatră pe piatră. Cine va reedifica zidirea această? Când se va începe reedificarea ei? Așa întreabă ori care pelerin, care se opresce acolo, unde sta Ben Hur, — el întreabă și scie, că răspunsul e în mâna lui Dumnezeu, taieles cărnii sînt în tocmă așa de adânci ca și minunate. Și apoi a treia întrebare: Cine a fost acela, care a prevestit pustiirea lui, și a cărui prevestire s'a împlinit într'un chip așa de desvârșit? Fost-a acela Dumnezeu? Ori un trimis al lui Dumnezeu? La întrebarea asta avea Ben Hur să primescă răspuns în timpul cel mai scurt.

(Va urma.)

Bibliografie.

A apărut:

„Dietetica populară“ cu deosebită considerațiune la modul de viață al țeranului român, tipărită cu ajutorul *Asociațiunii*.

Cartea ilustrată cu mai multe figuri în text este un adevărat material instructiv cu deosebire pentru preoții, învățătorii și economii nostri de la sate.

Onorații Domni, cari au primit liste de abonament pentru această lucrare, sînt rugați a mi-le retrimite fie ori și cu ce rezultat.

Prețul unui exemplar cu porto postal cu tot costă numai 85 cr.

Mai lesne se poate procura prin asemnățiuni postale adresate la subcrisul.

Cel ce abonază 10 exemplare de o dată, primesce unul gratis.

Bran (Törösvár) la 22 Ianuar 1898.

Simeon Stoica
medic.

A apărut

Calendarul „Unirii“ pe 1898 Anul II

cu următorul cuprins bogat și interesant:

Cronologie, Serbătorile, Regentul, Intunecimi, Anotimpuri, Umblarea timpului, Lunile cu povește economice și semne de timp. Regentii europeni. *Sematismul provinciei mitropolitane de Alba Iulia* cu specificarea parohiilor în românește și ungurește și cu posta ultimă și a parohilor, cum și a diferitelor dicasterii.

Michail Pavel, episcopul de Oradea, schiță biografică (cu un portret foarte succes). „*Christos a înviat*“, poezie de Al. Vlăhuta. *George Coșbuc* (cu portret) note biografice și trei poezii: *Epigramă* (în vîrstă de 12 ani), *Pe ceriu* (de 14 ani) și *Beda* (din 1886). *Ales. Bohățel*, biografie și portret. *Cisme de mprumut* și *S'a turcit-se bățul*, anecdote hazlii de Th.

D. Speranță. *Glume. Morții nostri* (bărbații gr. cat. fruntași morți în 1897) cu portretul *br. David Urs* și *Iosif Hossu. Sfaturi*. Posta. Scala timbrelor. Tîrgurile. Inserțiuni.

Din acest cuprins ori cine se poate convinge, că acest Călindar e cel mai potrivit și mai bun pentru preoțimea noastră gr. cat. în special.

Prețul unui exemplar 35 cr. cu porto 40 cr.

A apărut:

Jertfa creștinilor. *Comentar al liturgiilor bisericii grecesci* compus de *Dr Victor Szmigelski*. Tomul I. Introducere dogmatică. Cu aprobarea Prea-veneratului Ordinariat mitropolitan de Alba Iulia și Făgăraș. Blăș 1897. Tipografia seminarului arhiepiscopesc. Pag. 230 în 8. Prețul 1 fl. 5 cr. sau 2 lei 20 bani. Editura auctorului.

Opul e dedicat *Escelenței Sale Prea-sfințitului Domn Michail Pavel episcop de Oradea mare*.

Venitul curat va fi contribuire la un fond provincial de salarisare a preoților și învățătorilor.

A apărut:

Carte de instrucțiune militară pentru școlile de șargi de infanterie ces. și reg. compusă de *Dimitrie Bardosi* supralocotenent c. și r. în reg. de infanterie Nr. 35. Editura auctorului. Oradea Mare 1898. Cu tipariul lui Iosif Láng. Prețul 55 cr.

A apărut:

M. T. Cloșone despre bătrânețe tradus de *Andrei P. Liviu* canonic-abate gr. cat. în Lugos, edat de *Gavril Pop* canonic în Blăș. Prețul broș. 50 cr. Blăș 1897. Tipografia seminarului arhiepiscopesc. Sîntem informați, că dl editor *venitul curat al acestei publicațiuni* l-a destinat pentru un scop cultural.

La tipografia seminarială se adă de vîndare:

Legile politico-bisericesci din 1894 și 1895

împreună cu respectivele ordinațiuni ministeriale, traduse, edate și comentate la ordinul Prea-veneratului Consistor mitropolitan de Alba Iulia și Făgăraș. Prețul unui exemplar broșurat e 1 fl. 20 cr. v. a. + pentru porto 10 cr.

Credem, că nu mai e lipsă, ca să atragem atențiunea clerului nostru asupra acestor op. Fără de cartea această nici un preot nu poate, să se acomodeze în deosebitele sale agende, după-ce prin legile politico-bisericesci s'a schimbat toate raporturile de drept privitor la căsătorie. Tocmai de aceea credem, că nu va fi oficiu preoțesc, din care să lipsescă această carte, în care se află toate cele, de căte are trebuință preotul în urma situațiunii nouă create prin legile aceste.

Euchologiu

edițiunea a doua, revădută după originalul grecesc și îndreptată în mod însemnat. Format 8° mare pe 552 pagine, pe hârtie velină, tipariu frumos în negru și roșu. — Prețul nelegat fl. 2.80, érá legat în peie tare fl. 3.80.

Instituțiunile calvinesci

în biserica românească din Ardél,

fazele lor în trecut și valoarea în prezente.

Studiu istorico-canonice de *Dr Alexandru Grama*. — Opul constă din XVI+476 pag. 8° mare și se poate procura cu prețul de 3 fl. la *Tipografia seminarială în Blăș* (Balázsfalva).

Editor și redactor răspundător:

Dr Victor Szmigelski.

Nr. 62—1898.

(6) 2—8

Concurs.

Pentru restaurarea bisericii gr.-cat. din Veneția inferioară, Comitatul Făgărașului, dărîmarea turnului, ce stă separat de biserică, pe cum și pentru clădirea turnului din nou lângă biserică se determină ținerea licitațiunii minnende pe ziua de 6 Martie 1898 st. nouă la orele 11 a. m. loco Veneția inferioară în școala gr.-cat. cu prețul strigării de 2342 fl. 66 cr. v. a. solvinđi în 3 rate.

Doritorii de a lua în întreprindere acestea sînt rugați a se presenta pe termenul deșipt.

Condițiunile mai în detail se pot vedé în ori ce zi la Domnul prim curator Iacob Popenețiu protopretor în pensiune.

Veneția inferioară în 23 Ianuariu 1898.

În numele Curatoratului bisericesc:

Vidi. B. Baț vicariu for.
Georgiu Modorcea adm. paroch. inter.425 szám
1897 v.

(9) 1—1

Árverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a gyulafehérvári kir. törvényszék 1897. évi 4565. p. számú végzése következtében Olteán Vazul ügyvéd által képviselt Pátia takarékpénztár javára Udvar Imre és társai ellen 250 ft — kr s jár. erejéig 1897. évi Julius hó 22-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 720 ft — krra becsült Miklós Jánosnál buza, Udvar Imre és nejénél buzából álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a hosszuaszoí kir. jbiróság 4428/1897. 2924/1897. számú végzése folytán 250 ft — kr tőkékövetelés, ennek 1896. évi Oktober hó 10. napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 46 ft 43 krrban biróilag már megállapított költségek erejéig B. Szt. Miklóson alperesek lakásánál leendő eszközlésére 1898. évi Február hó 25-ik napjának délelőtti 11 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt Hosszaszón 1898. évi Február hó 3-ik napján.

Dózsa Sámuel
kir. jbirósági végrehajtó.